



ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ 2014 Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Α. Περίληψη

Η ανθρώπινη μοίρα καθορίζεται από την αίσθηση της έλλειψης του τόσο στο «είναι» του, όσο και στο «έχειν» του. Εξαιτίας αυτής της κατάστασης και στην προσπάθειά του ο άνθρωπος να αναπληρώσει αυτό το κενό τείνει προς την πληρότητα, την αναζήτηση της τελειότητας. Αυτή η απόπειρα αναπλήρωσης της έλλειψης του «είναι» ενσαρκώνεται στον πνευματικό πολιτισμό ενώ η τάση κάλυψης του «έχειν» αισθητοποιείται στον τεχνολογικό πολιτισμό. Ο μεν πνευματικός πολιτισμός τείνει να διασώσει το «είναι» του ανθρώπου με την επικεντρική του αλλαγή, ενώ ο τεχνολογικός με την εξωτερική του εξασφάλιση. Μέτρο του τελευταίου είναι η αποτελεσματικότητα στην οικονομική παραγωγή, η οποία, με τη σειρά της, διασφαλίζει την πληρότητα των υλικών μέσων, κατάσταση υπολογίσιμη και σημαντική. Ωστόσο, η κατοχή της ύλης δεν πυροδοτεί ουσιώδη συναισθήματα ούτε πνευματικά επιτεύγματα, αλλά σταδιακά καταπνίγει το πνεύμα και την ψυχή του ανθρώπου.

B1. Είναι γεγονός πως η πληρότητα των υλικών μέσων αποτελεί σημαντικό στάδιο της ζωής του ανθρώπου, καθώς του εξασφαλίζει μία αξιοπρεπή διαβίωση, συνοδευόμενη από το αίσθημα της ασφάλειας. Εντούτοις, δεν επαρκεί για μία ζωή ουσιώδη και αξιοβίωτη, μεστή από συναισθήματα χαράς, αγάπης, ικανοποίησης και αυτοπραγμάτωσης, καταστάσεις που επιτυγχάνονται τόσο μέσα από τις ουσιαστικές ανθρώπινες σχέσεις όσο και μέσα από δημιουργίες ή εκδηλώσεις όπου συμμετέχουν ψυχή και πνεύμα. Πρόκειται, επομένως, για καταστάσεις που αποτινάσσουν την καθήλωση στην ύλη και που αναβιβάζουν τον άνθρωπο με κατεύθυνση την προσωπική και συλλογική του τελείωση.

B2.α) Τρόποι ανάπτυξης στην τρίτη παράγραφο:

- Αιτιολόγηση: μας δίνονται οι λόγοι για τους οποίους τόσο ο πνευματικός άνθρωπος όσο και ο πνευματικός πολιτισμός ενδιαφέρονται περισσότερο για το «είναι» και λιγότερο για το «έχειν».
- Παραδείγματα: Παρατίθεται η περίπτωση των πολιτισμών θρησκευτικού τύπου για να διευκρινιστεί καλύτερα το έργο του πνευματικού πολιτισμού.

β) Νοηματικές συνδέσεις:

αντίθετα → αντίθεση – εναντίωση

γι' αυτό → αίτιο – αποτέλεσμα

διότι → αιτιολόγηση

περαιτέρω → προσθήκη, παράθεση μίας επιπλέον ιδέας.

B3. α) – Βασικοί παράγοντες για την αίσια έκβαση των πανελλαδικών εξετάσεων αποτελούν τόσο η συστηματική κι επίμονη προσπάθεια όσο και η ψύχραιμη στάση του εξεταζόμενου.

- Ο διηνεκής αγώνας για αυτοπραγμάτωση πηγάζει εν μέρει από την αγωνιώδη αναζήτηση εκ μέρους του ανθρώπου του νοήματος της ύπαρξής του.
- Σε μία ιδεατή πολιτεία επικρατούν τόσο οι ανθρωπιστικές αξίες όσο και οι αρχές της ισοπολιτείας και της αξιοκρατίας.
- Μία συγκροτημένη και ολοκληρωμένη προσωπικότητα συνίσταται στο συνδυασμό πνεύματος και ψυχής, ορθολογισμού και ευαισθησίας.
- Η γλωσσική ένδεια οδηγεί στην αδυναμία ορθής έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων, άρα και στη μη ποιοτική επικοινωνία.

B4. Ενεργητική Σύνταξη → Παθητική Σύνταξη



α) «Πρόκειται για μία αίσθηση έλλειψης, η οποία πότε νοείται ως έλλειψη του «είναι» και πότε ως έλλειψη του «έχειν» του.»

β) Ωστόσο, η ύπαρξη ως ύπαρξη, δεν εξασφαλίζεται εντέλει από την πλησμονή των μέσων.»

Γ1. Παραγωγή Λόγου

α. Παράγοντες που ωθούν των σύγχρονο άνθρωπο στην αλόγιστη επιδίωξη του «έχειν».

- Η μαζική παραγωγή αγαθών.
- Η μείωση του κόστους πολλών από αυτών, πράγμα που καθιστά πιο εύκολη την πρόσβαση σε αυτά.
- Η ανάπτυξη των διαφημιστικών τεχνικών και η υπερπροβολή των διαφημίσεων από τα Μ.Μ.Ε.
- Η καλλιέργεια και η επικράτηση του καταναλωτισμού και του υλισμού (υλιστικά πρότυπα, αξίες και στόχοι).
- Η αντίληψη ότι η επιτυχία και η ευτυχία συνδέονται με τα υλικά αγαθά (υλικός ευδαιμονισμός).
- Η ελλιπής επικοινωνία, η αποξένωση, η κυριαρχία του ατομικισμού και του συμφεροντολογισμού.
- Η βαρύτητα που έχει αποδοθεί στην τεχνοκρατική και ωφελιμιστική πτυχή της παρεχόμενης παιδείας και εκπαίδευσης.

β. Εφόδια που απαιτούνται, προκειμένου ο άνθρωπος να επιτύχει την εξισορρόπηση ανάμεσα στο «έχειν» και το «είναι».

- Ορθή / ανθρωπιστική αγωγή από την οικογένεια.
- Εξισορρόπηση ανθρωπιστικής – τεχνοκρατικής παιδείας στα πλαίσια του εκπαιδευτικού συστήματος. Καλλιέργεια ανθρωπιστικών αρχών και κοινωνικών αρετών.
- Προβολή προσώπων ανθρωπιστικής συμπεριφοράς από τα Μ.Μ.Ε.
- Συμβολή των πνευματικών ανθρώπων μέσω του έργου τους ώστε να καταδειχτεί η σημασία της ανθρωποκεντρικής θεώρησης και στάσης ζωής.
- Μέριμνα της ίδιας της πολιτείας για ανθρωποκεντρική κατεύθυνση των θεσμών.